

**„ЮЖНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“
ТЕРИТОРИАЛНО ПОДЕЛЕНИЕ „ДЪРЖАВНО ГОРСКО СТОПАНСТВО – СМИЛЯН“**

Седалище и адрес: с. Смилян, общ. Смолян, обл. Смолян, ул. „Девети септември“ №101,
тел.: 03026/2441, *e-mail:* dgssmilian@ucdp-smolian.com

**АНАЛИЗ НА ПОЛОЖИТЕЛНИТЕ И ОТРИЦАТЕЛНИТЕ ВЪНШНИ ЕФЕКТИ
ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ГОРСКОСТОПАНСКИТЕ ДЕЙНОСТИ ВЪРХУ
ДЪРВЕСНИТЕ И НЕДЪРВЕСНИ ПРОДУКТИ И ЕКОСИСТЕМНИ УСЛУГИ**

УВОД

Ръководството на ТП „ДГС Смилян“ е планирало за 2022 година да изпълни лесокултурни мероприятия – попълване и отглеждане след залесяване на площ 3,5 дка, поддържане на съществуващите минерализовани ивици, изграждане на лесокултурни прегради, продажба на коледни елхи, маркиране на лесосечен фонд 2023г. Заедно с тези мероприятия е планирано добив на дървесина в размер 30 000 m³ (лежаща маса) и да се извърши текущ ремонт и осигуряване на достъп на близо 120 км. горски пътища.

ТП „ДГС Смилян“ е изразило готовност да вземе участие в различни мероприятия като почистване на туристически маршрути, организиране на мероприятия за запознаване на обществото с горската професия, съдейства за развитието на местния туризъм.

АНАЛИЗ НА НЕГАТИВНИТЕ ВЪЗДЕЙСТВИЯ

Всяка една лесовъдска дейност оказва в някакъв процент негативен екологичен и социален ефект. За да бъде намален до възможният минимум, това негативно въздействие, ТП „ДГС Смилян“ е разработило система за проучване и оценка на състоянията на насажденията преди започване на мероприятия. Като въз основа на тях се предвиждат мерки за свеждане до минимум или избягване на отрицателните ефекти.

Негативни екологични външни ефекти:

- При маркиране и дърводобив – възможно негативно въздействие може да има върху някои видове животни, създаването на шум нарушава тяхното спокойствието, могат да бъдат нарушени потенциални места подходящи за гнездене, леговища и убежища. Тези фактори водят до влошаване състоянието на групи и популации на видовете и намаляване на биоразнообразието.

За намаляването на това въздействие стриктно се спазва изградената система на проучване на ключовите елементи в насаждението и се предвиждат мерки за опазването на всеки един елемент. Това проучване остава част от документацията за обекта и се следи за стриктно изпълнение на описаните мерки. Те се залагат и в технологичния план на насаждението, който се публикува при издаване на разрешителното за сеч.

- При провеждането на горскостопанските дейности остават несъбрани или разхвърляни остатъци от сечта и битови отпадъци, има вероятност да

бъдат разрушени и задръстени водостоците, да бъдат замърсени водоизточниците.

Тези негативни въздействия се предотвратяват като се следи спазването на всеки технологичен план, в който се определя начина на сортиране на отпадъците от сечта и спазването на плана за управление на отпадъците. Също така при проучването на ключови елементи преди започване на лесокултурни мероприятия се вземат предвид наличието на водостоци, водоизточници, чеши и се разписват конкретни мерки за тяхното опазване. Горските стражари съблюдават спазват ли се всички препоръки дадени в изготвените досиета.

- Преминаването на тежки превозни средства при превоза на дървесина води до разрушаване горските пътища, което става предпоставка за развитие на свлачища и започване на ерозионни процеси.

Това отрицателно въздействие се намалява с приетата система, горските стражари да не допуска превозът на дървесна в неподходящи условия, което може да доведе до разрушаване на пътната инфраструктура, възникване на ерозионни процеси и активизирането на свлачища. Компроментирани пътища или части от тях подлежат на своевременен ремонт и укрепване зависимост от климатичните условия.

- Обществото реагира остро на дърводобивните дейности през последните години, особено в широколистни гори. А всъщност не навременното извършване на отгледни мероприятия водят до намаляване на устойчивостта на насажденията и горските екосистеми по отношение на биотични и абиотични фактори – като ветровали, ветроломи, снеговали, снеголоми и разпространението на насекомни вредители. А влошаването на здравословното състояние на горите, увеличава многократно риска от възникване на пожари, които водят до пълното унищожение на гората.

За да имаме здрава, устойчива и красива гора, която да ни радва всеки ден, ние като лесовъди имаме тежката задача, да отглеждаме правилно този природен ресурс. Да провеждаме необходимите мероприятия, за възстановяване, за заздравяване и навременно вземане на мерки при възникване на дегенеративни и сукцесионни процеси.

Негативен социален външен ефект:

- Планирането на по – малък дърводобив, крие опасност от незадоволяване нуждите на населението, от дърва за огрев и строителна дървесина.

За да бъде избегнато това се следят тенденциите на търсене и количеството от добита дървесина се разпределя, така че да подsigурява всички нужди.

- В обектите, в които се извършва дърводобив нямат достъп лица, които не работят в насаждението. Но това се прави с цел осигуряване безопасни условия, както на труд, така и на хората, които се занимават с добив на недървесни горски продукти.

За да има информация населението, къде се водят дейности всяка година се изпращат на кметовете и кметските наместници, местностите, в които са планирани мероприятия, допълнително целогодишно се изпращат, кои фирми работят и маршрутите им. Всеки обект има поставени информационни табели, какви дейности се извършват и в какъв период. Тези мерки се вземат с цел безопасност на туристи, местно население, хора добиващи недървесни горски продукти.

- С извършването на дърводобивни дейности в специфични теренни условия могат да бъдат нанесени щети на близки чешми, паметници, беседки и се нарушават функциите на туризма. Но мерки за опазването им се вземат още в начален етап при маркиране на насажденията, прави се оценка на възможността от възникване на непредвидени ситуации и този негативен социален ефект се предотвратява напълно.

Мерките се отразяват още в планиращата документация, която е неразделна част от досието на обекта.

- Често възникващ проблем е нарушаване на пътната инфраструктура, най-вече горските пътища, вследствие претоварването на транспортните средства при превода.

Това отрицателно въздействие се намалява с планираните и извършваните дейности за възстановяването и ремонта на съществуващите горски пътища.

- Проблем са дърводобивните дейности по време на ловния сезон, тъй като се нарушават спокойствието на дивеча и пречат на ловностопанските дейности.

Предотвратяването на този проблем се решава, като ловните дружини представят график в стопанството, съгласуван с старши лесничея на горкостопанския участък, къде ще бъде извършвано ловуване и в кои дни, така в тези райони се ограничават горкостопанските мероприятия.

АНАЛИЗ НА ПОЛОЖИТЕЛНИТЕ ВЪЗДЕЙСТВИЯ

Когато се говори за горкостопански дейности, обществото вижда преди всичко лошата страна и негативното от извършването на сечи в горите. А всъщност, както всяка друга дейност, така и горкостопанската има положителни въздействия. Те се делят отново на екологични и социални.

Положителен екологичен външен ефект:

- ✓ Лесокултурните мероприятия и дърводобива са важна част от дървопроизводителната дейност. За формирането на една здрава, разновъзрастова и устойчива горска екосистема е нужен един дълъг период от време, в които е необходимо да бъдат полагани грижи и да бъдат извършвани различни видове отгледни сечи. С правилното и навременно извършване на отделните грижи гората –расте и се развива

нормално, радваме се на едно красиво и добре подредено, здраво насаждение.

- ✓ Всяко правилно извършено лесокултурно мероприятие, осигурява добре поддържани гори във вододайните зони, а това подсигурява качествена питейна вода, осигурява чист въздух и микроклимат, постоянен и добър дебит на водоизточниците. Дава сигурност за едно стабилно и балансирано ползване на възобновяемите природни ресурси, каквито са гората и водата.
- ✓ Правилното стопанисване на всяка горска екосистема, създава добри условия за съществуване на генетично и биологично многообразие в горите, възстановяват се местообитанията на местни растителни и животински видове, възстановяват се застрашени от изчезване екосистемите.
- ✓ При големи природни нарушения и пожари се извършват залесявания с местни дървесни видове. Но тези дейности се водят при доказана необходимост от човешка намеса за подпомагане на възобновяването на горската екосистема, в повечето случаи се разчита на естественото възобновяване на насаждения, тъй като естествените гори са много по-здрави и устойчиви на абиотични и биотични въздействия.

Положителен социален външен ефект:

- ✓ Охрана на горските територии и ресурси осигурява поддържането и стопанисването на горските екосистеми. Не се позволява злоупотреби с този природен ресурс. Поддържа се балансираното ползване на горските продукти.
- ✓ Извършването на дърводобивни дейности освен екологичния си характер имат и социален характер. Те спомагат задоволяването на нуждите от дървесина на населението. Едновременно с поддържането на една добре структурирана гора се улеснява използването на недървесни горски продукти, увеличава се техния ресурс, поради подобряването на условията на месторастене. Осигуряват се по-добри условия за разпространение на животински видове, поддържа се техния допустим запас, което от своя страна е спомага развитието на ловните дейности.
- ✓ Събирането на пречупени, паднали дървета, поддържането на здрава и красива гора по туристическите маршрути осигуряват добри и безопасни условия за рекреация и туризъм.
- ✓ Изграждането на по-гъста пътна мрежа в горските територия за целите на дърводобива, осигурява по-лесен достъп на голяма част от обществото до техни имоти и до природните забележителности, като се създават добри условия за естетическа наслада – кътове за отдих (беседки), чешми и достъп на противопожарна техника при възникване на пожари.

- ✓ Подпомагат се местните общности в критични ситуации като спасителни акции, гасене на пожари, разчистване на пътища при необходимост. ТП „ДГС Смилян“ осигурява работни места, организира и провежда мероприятия с училищата, с цел информираност и обучение на подрастващите, организира и провежда срещи със всички заинтересувани страни. Приема мненията на всички имащи отношение към дейността на ТП „ДГС Смилян“ и взема отношение, съобразявайки се и спазвайки Закона на горите и неговите нормативни актове, Закона за биоразнообразието, Закона за лова и всички действащи Наредби, касаещи дейностите по управление на горските територии, които стопанисва.

ИЗВОДИ

Гората винаги е давала живот и сигурност на хората. Тя оформя красивият облик на природата, дава ни многобройни материални блага, осигурява ни здраве. Горите са една важна неразделна част от живота на човека, но с годините и напредването на технологиите, поддържането, отглеждането ѝ става все по-трудно. Глобалните климатични промени, замърсяването, въздейства не само на животинския свят. То оказва силно влияние и на дървесното и храстово разнообразие. Създават се условия за развитие на гъбични заболявания по отделни дървесни видове, разпространение на насекомни вредители, все по-често се наблюдават абиотични въздействия. Всички тези процеси се дължат на намаляващата устойчивост на дървесните видове. Колкото и негативи хората да виждат в провеждането на сечи, ако ги няма или ги намалим до минимум, рискуваме за няколко години да настъпи сериозно влошаване на гората, което може да бъде непреодолимо в бъдеще.

Горските насаждения изпълняват много важни защитни, водохранни, естетически, противоерозионни, хигиенни и рекреационни функции. Освен дървесина от тях се получават съпътстващи продукти като кори, сено, горски плодове, гъби, билки и др.

Гората представлява уникален природен ресурс, причисляващ се към групата на възобновимите природни ресурси, силно податлива на изменения, което налага полагането на грижи, за да бъде възобновена. Неправилното стопанисване, опазване и поддържане е една потенциална заплаха за нейното изтощаване и изчерпване на запаса ѝ. Особено важно е да можем добре да преценим дали негативните въздействия са повече или положителните въздействие и кое е по-добро за гората.

**Изготвил:...../п*/.....
(инж. Везика Моллова)**

*Налице е положен подпис, като същия е заличен съгласно Общия регламент за защита на личните данни (Регламент (ЕС) 2016/679).